

Obrazovno istraživanje: Između entuzijazma i sagorijevanja

Međunarodno obrazovno istraživanje o stavovima i mišljenjima odgojno-obrazovnih djelatnika o profesionalnom zadovoljstvu, radnim uvjetima i rizičnim čimbenicima sagorijevanja provele su učiteljice Vladimira Fumić i Lucija Perković u školskoj godini 2025./2026.

UVOD

Učiteljski poziv jedan je od najodgovornijih i najzahtjevnijih zanimanja današnjice. Učitelji nisu samo prenositelji znanja, već i motivatori, savjetnici, kreatori pozitivne školske klime i ključni sudionici u emocionalnom i socijalnom razvoju djece. Osim što nose veliku pedagošku odgovornost, odgojno-obrazovni djelatnici svakodnevno se suočavaju s emocionalnim naporom, rastućom količinom administracije, potrebom stalnog stručnog usavršavanja i sve složenijim zahtjevima suvremenog obrazovanja. Digitalizacija, inkluzija, individualizacija i promjene kurikula dodatno povećavaju opterećenje i traže kontinuiranu prilagodbu.

Zbog takvih okolnosti upravo su učitelji među profesijama najsklonijima kroničnom stresu, emocionalnoj iscrpljenosti i riziku profesionalnog sagorijevanja. Iako mnoge aspekte svojeg posla doživljavaju kao iznimno ispunjujuće, svakodnevni izazovi mogu utjecati na njihovo profesionalno zadovoljstvo, motivaciju i opću dobrobit.

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati razinu profesionalnog zadovoljstva, stresnih čimbenika te prisutnosti elemenata profesionalnog sagorijevanja kod učitelja i odgojno-obrazovnih djelatnika. Uz to, istraživanje je nastojalo prepoznati koliko su učitelji motivirani svojim poslom, koliko ga vole te u kojoj mjeri radni uvjeti – uključujući međuljudske odnose, organizaciju posla i institucionalnu podršku – doprinose njihovoj dobrobiti ili predstavljaju dodatno opterećenje.

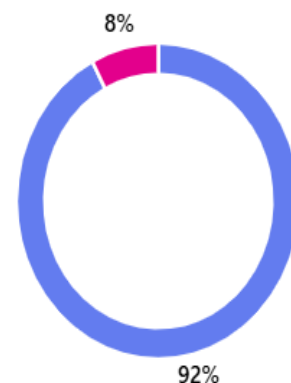
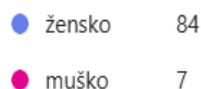
Učitelji su anketna pitanja rješavali koristeći Google Forms obrazac. Učiteljima je bilo postavljeno ukupno 20 pitanja zatvorenog tipa.

Grafikon 1. Spolna zastupljenost ispitanika

1. Odaberite spol

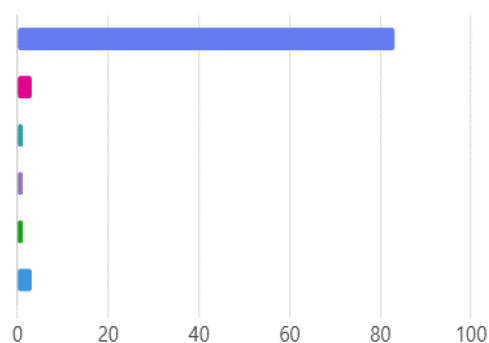
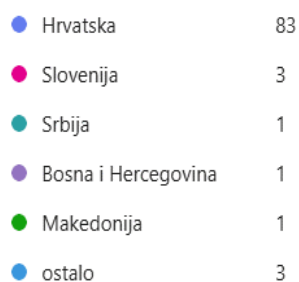
– žensko: 84

– muško: 7

Istraživanje je ispunio ukupno 91 ispitanik, od čega čak 92% čine žene. Ovaj podatak odražava uobičajenu spolnu strukturu u obrazovanju, gdje su žene očekivano dominantno zastupljene.

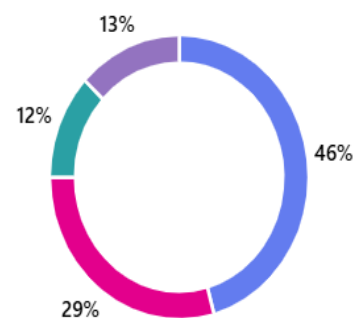
Grafikon 2. Država u kojoj ispitanici rade

Najveći broj ispitanika dolazi iz Republike Hrvatske – njih 83. Ostali ispitanici dolaze iz Slovenije (3), Srbije (1), Bosne i Hercegovine (1), Makedonije (1), te dodatne tri osobe iz ostalih zemalja.

Grafikon 3. Radno mjesto u sustavu obrazovanja

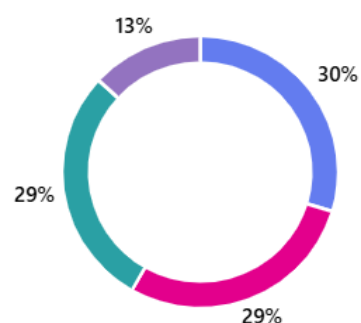
● osnovna škola- razredna nastava	42
● osnovna škola- predmetna nastava	27
● srednja škola	11
● predškolski odgoj	12

Najveći broj ispitanika radi u razrednoj nastavi, njih 42, što čini najveći udio sudionika. Slijede predmetni učitelji (27), djelatnici srednjih škola (11) te odgojitelji u predškolskom odgoju (12). Time je u istraživanju zastupljen širok spektar obrazovnog sustava.

Grafikon 4. Godine radnog iskustva

● 0- 10	27
● 11- 20	26
● 21- 30	26
● 31- 40	12

Rezultati su ravnomjerno raspoređeni:

- 27 ispitanika ima do 10 godina iskustva
- 26 ima 11–20 godina
- 26 ima 21–30 godina
- 12 ima između 31 i 40 godina staža

Ovakav raspored omogućava uvid u stavove učitelja različitih generacija i profesionalnih faza.

Grafikon 5. Zvanje

Najveći dio ispitanika još nije napredovao – 57 učitelja (osnovno zvanje), odnosno 66%.

Slijede:

- 16 učitelja mentora (19%)
- 8 učitelja savjetnika (9%)
- 5 izvrsnih savjetnika (6%)

Ovaj omjer odražava stvarnu strukturu napredovanja u obrazovanju.

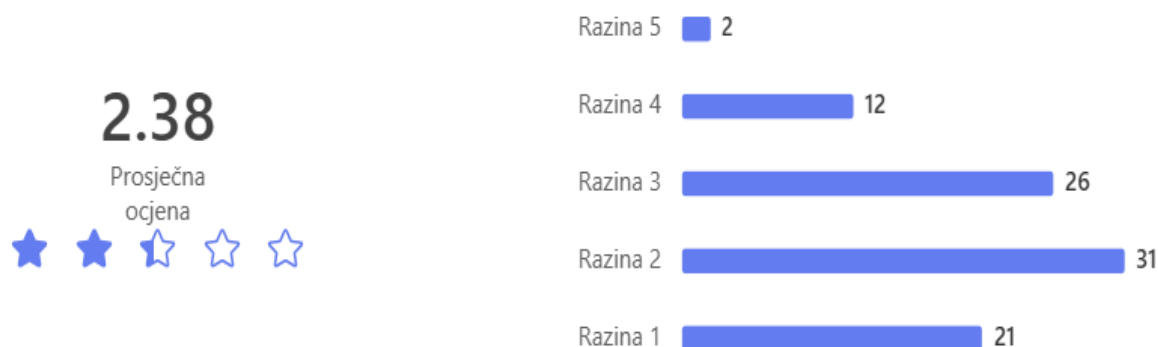
Grafikon 6. Volite li svoj posao?

Čak 89 ispitanika, dakle 98%, izjavilo je da voli svoj posao, a samo dvoje tvrdi suprotno.

Ovaj podatak potvrđuje da entuzijizam i intrinzična motivacija u učiteljskoj profesiji i dalje snažno postoje, unatoč izazovima.

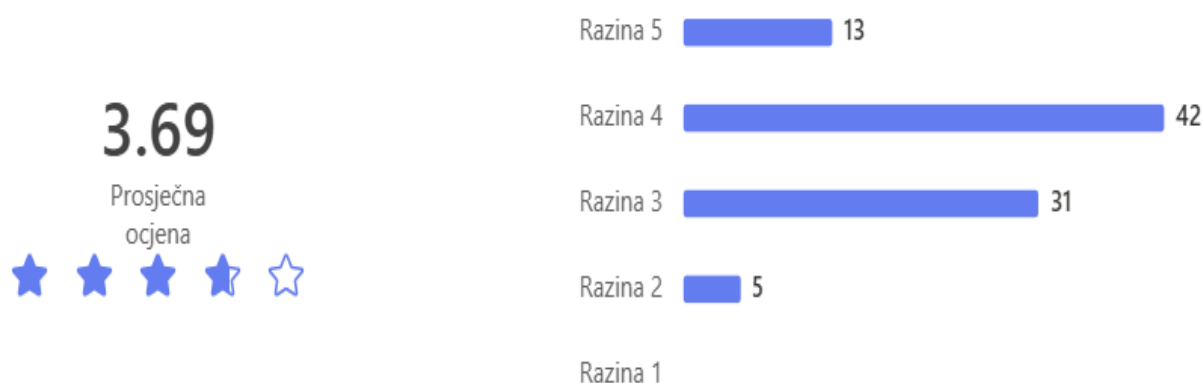
Grafikon 7. Procjena primjerenosti plaće

Prosječna ocjena zadovoljstva visinom plaće iznosi 2,38.

Većina učitelja smatra da nije primjereno plaćena, što je čest i očekivan nalaz u istraživanjima profesionalnog zadovoljstva.

Grafikon 8. Odnosi na radnome mjestu

Izjava “Ljudi s kojima radim mi se sviđaju” dobila je visoku prosječnu ocjenu 3,69.

Učitelji u prosjeku imaju pozitivne odnose s kolegama, što je važan zaštitni faktor od sagorijevanja.

Grafikon 9. Kvaliteta komunikacije u školi

Prosječna ocjena iznosi 3,33.

Iako komunikaciju opisuju kao relativno dobru, rezultati pokazuju da postoji prostor za poboljšanje, osobito u većim sustavima.

Grafikon 10. Sviđaju li vam se aktivnosti sastavni dio posla?

Učitelji su izrazito pozitivni – prosjek 4,09.

Većina voli samu prirodu posla, što potvrđuje visok entuzijazam unatoč vanjskim opterećenjima.

Grafikon 11. Preopterećenost obavezama

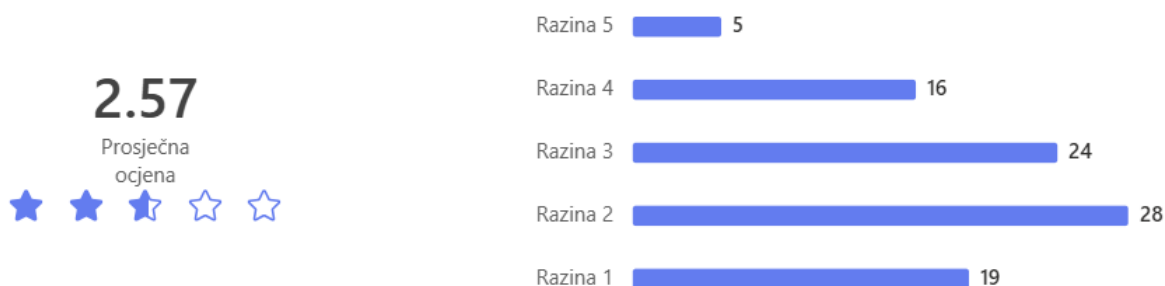
Izjava “Imam previše obaveza” dobila je prosječnu ocjenu 3,63. Ispitanici često osjećaju preopterećenost, što predstavlja potencijalni izvor stresa.

Grafikon 12. Administracija u radu

Administrativne obaveze ocijenjene su visoko: 4,13. Ovaj podatak potvrđuje da administracija predstavlja jedan od najvećih opterećujućih faktora u učiteljskom poslu.

Grafikon 13. Doživljaj besmislenosti posla

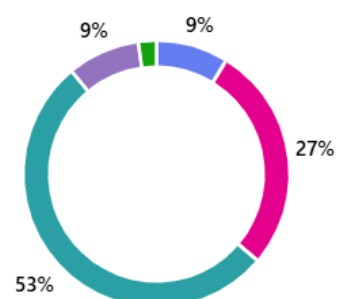

Prosječna ocjena iznosi 2,57. Većina učitelja ne smatra da je njihov posao besmislen, no zabrinjava podatak da dio djelatnika povremeno ipak osjeća besmisao – jedan od ranih znakova sagorijevanja.

Grafikoni 14–18: Doživljaj stresa i emocionalnog preopterećenja

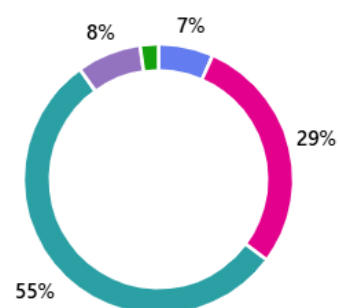
Grafikon 14.

● Vrlo često.	8
● Često.	25
● Ponekad.	48
● Rijetko.	8
● Nikad.	2

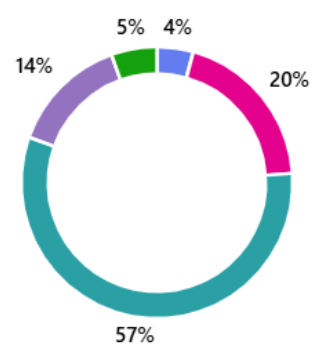
Grafikon 15.

● Vrlo često.	6
● Često.	26
● Ponekad.	50
● Rijetko.	7
● Nikad.	2

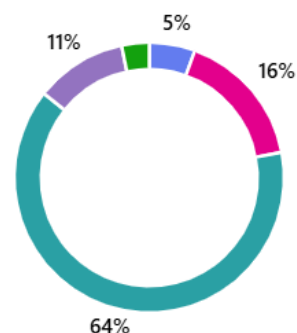
Grafikon 16.

● Vrlo često.	4
● Često.	18
● Ponekad.	52
● Rijetko.	13
● Nikad.	5

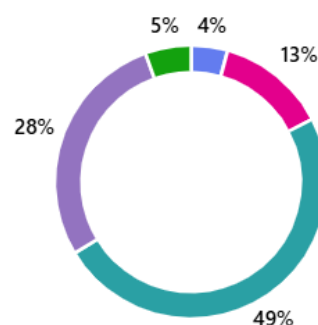
Grafikon 17.

● Vrlo često.	5
● Često.	15
● Ponekad.	58
● Rijetko.	10
● Nikad.	3

Grafikon 18.

● Vrlo često.	4
● Često.	12
● Ponekad.	45
● Rijetko.	26
● Nikad.	5

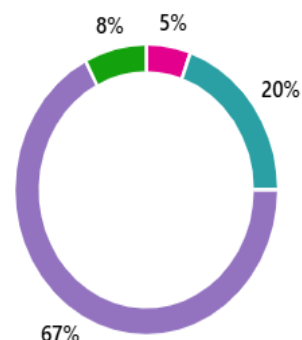
Učitelji su odgovarali na više pitanja o učestalosti negativnih emocionalnih stanja:

- Uzrujanost zbog iznenadnih događaja: većina odgovara ponekad (48)
- Ljutnja zbog situacija izvan kontrole: dominantno ponekad (50)
- Osjećaj da je “previše stvari za napraviti”: ponekad (52)
- Prelaze li poteškoće vaše mogućnosti: ponekad (45)

Zaključak iz svih ovih odgovora jest da se većina djelatnika povremeno susreće sa stresom, dok manji broj to doživljava često ili vrlo često. Ovakav nalaz ukazuje na prisutnost umjerenog, ali stalnog opterećenja – tipičnog za područje odgoja i obrazovanja.

Grafikon 19. Zadovoljstvo poslom

Potpuno nezadovoljan/ na.	0
Uglavnom nezadovoljan/ na.	5
Ne mogu se odlučiti.	18
Uglavnom zadovoljan/ na.	62
U potpunosti zadovoljan/ na.	7

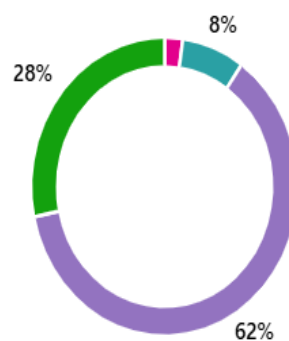

- potpuno nezadovoljnih: 0
- uglavnom nezadovoljnih: 5
- neodlučnih: 18
- uglavnom zadovoljnih: 62
- potpuno zadovoljnih: 7

Čak 76% učitelja izrazilo je zadovoljstvo poslom (uglavnom ili u potpunosti). To ukazuje da unatoč stresu i opterećenju, većina i dalje pronalazi smisao i motivaciju.

Grafikon 20. Zadovoljstvo životom

Potpuno nezadovoljan/ na.	0
Uglavnom nezadovoljan/ na.	2
Ne mogu se odlučiti.	7
Uglavnom zadovoljan/na.	57
U potpunosti zadovoljan/ na.	26

Najveći dio ispitanika, 57 osoba (62%), uglavnom je zadovoljno svojim životom, dok je 26 ispitanika u potpunosti zadovoljno. Samo 2 ispitanika uglavnom su nezadovoljna.

Ovakav nalaz sugerira stabilnu osobnu dobrobit, što je važan zaštitni faktor od sagorijevanja.

ZAKLJUČAK

Analiza dobivenih podataka pokazuje kako se odgojno-obrazovni djelatnici nalaze **na putu između snažnog entuzijazma i prijetnje sagorijevanja**.

S jedne strane, velika većina učitelja voli svoj posao, voli aktivnosti koje posao uključuje, te ima dobre odnose s kolegama. To su snažni motivacijski i zaštitni faktori.

S druge strane, učitelji se suočavaju s izrazito visokim administrativnim opterećenjem, osjećajem prevelikog broja obaveza i povremenim emocionalnim iscrpljenjem. Iako većina stresne situacije doživljava "ponekad", učestalost takvih epizoda pokazuje da se nalaze u okruženju koje stalno zahtijeva prilagodbu i emocionalni angažman.

Najvažniji nalazi:

- učitelji **vole** svoj posao
- **nisu zadovoljni plaćom**
- često se suočavaju s **administrativnim opterećenjem**
- stres i emocionalni umor pojavljuju se **povremeno, ali kontinuirano**
- životna i profesionalna satisfakcija su relativno visoke

Učiteljski poziv ostaje poziv pun smisla, ali i poziv koji traži stalnu brigu o mentalnom zdravlju, podršku sustava i razumijevanje izazova s kojima se djelatnici svakodnevno suočavaju.

Istraživanje pripremile i provele:

Vladimira Fumić, učiteljica razredne nastave, mentor, OŠ „Braća Seljan“ Karlovac

Lucija Perković, učiteljica Informatike, OŠ „Braća Seljan“ Karlovac